

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2023-484

23.6.2023

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse – ikke bruk – disp. opphør av forsikring – sykdom.

Klager ble ilagt gebyr for uforsikret kjøretøy fra og med den 24.10.22 som følge av manglende betaling av forsikringsavtale. Klager bestred gebyrileggelsen og viste i hovedsak til at hun hadde forsøkt å avregistrere kjøretøyet siden det ikke var i bruk. Trafikksforsikringsforeningen fastholdt at gebyret var korrekt ilagt under henvisning til blant annet at det ikke var dokumentert at kjøretøyet var avregistrert. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret. Videre henviste nemnda til Trafikksforsikringsforeningen sin lempingsadgang sett hen til klagers beskrivelse av egen helsetilstand og kapasitet til å orientere seg i en digital verden.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a.

Ifølge motorvognregisteret fremstår klager som eier av kjøretøy med registreringsnummer (...). Videre fremgår det av TFFAuto (hendelsesoversikten) at kjøretøyet var forsikret frem til og med 23.10.22 da forsikringen ble avsluttet grunnet manglende betaling.

Den 29.10.22 varslet Trafikksforsikringsforeningen klager på SMS og e-post om at kjøretøyet var uforsikret og at det ville påløpe gebyr for tiden kjøretøyet var uforsikret. Gebyrileggelsen ble sendt per post den 31.10.22.

Klager fremmet klage mot gebyrileggelsen i januar 2023. I kontakt med Trafikksforsikringsforeningen skrev klager i korte trekk at kjøretøyet ikke var i bruk, og at hun hadde vært inne på Statens vegvesen sine sider og forsøkt å avregistrere kjøretøyet. Hun regnet da med at alt var i orden.

På forespørsel fra Trafikksforsikringsforeningen fremla forsikringsforetaket kopi av betalingspåminnelse datert 9.10.22 med frist for betaling den 23.10.22.

Klager avviser at det er grunnlag for å illegge gebyr for uforsikret kjøretøy. Kjøretøyet var ikke i bruk i perioden. Klager anfører videre at gebyret må ettergis fordi hun ikke fikk levert inn skiltene for avregistrering grunnet sykdom. Hun forsøkte å avregistrere kjøretøyet digitalt i september via Statens vegvesen sine nettsider og trodde da at alt var i orden. Klager har store smerte i kroppen, noe som gjør at hennes livssituasjon er svekket. Klager har ikke en telefon med internett. Dette har gjort at klager har måttet måtte låne en mobiltelefon fra sin datter.

Trafikksforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen. Det fremgår ikke av data mottatt fra Statens vegvesen at kjøretøyet er avregistrert. Det fremgår derimot at kjøretøyet per i dag er påregistrert og forsikringspliktig. Kjøretøyet fremkommer også som uforsikret. Det er ikke fremlagt noen dokumentasjon som underbygger påstanden om at kjøretøyet er avregistrert.

Trafikksforsikringsforeningen finner ikke grunnlag for å ettergi gebyret helt eller delvis. Betalingsmislighold vil som utgangspunkt regnes som et forhold innenfor forsikringstakerens kontroll. Videre viser foreningen til at det ble sendt elektroniske varsler da forsikringen opphørte som følge av manglende betaling, i tillegg til flere gebyrkrav med informasjon om at kjøretøyet var uforsikret og informasjon om at kjøretøyet må forsikres/avregistreres for å stanse gebyret. Klager ble også veiledet til å kontakte Statens vegvesen eller logge inn på deres nettsider for å avregistrere kjøretøyet. Til tross for dette er kjøretøyet fortsatt registrert og uforsikret.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom til at det ikke var grunnlag for å gi klager medhold. Fra sekretariatets begrunnelse hitsettes:

Vilkårene for å legge gebyr

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17 a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Det fremgår at motorvognregisteret at du er eier av kjøretøy med registreringsnummer (...). Det innebærer at det er ditt ansvar å overholde forsikringsplikten.

Du har fremlagt en rekke skjermbilder som viser at du har vært innlogget på Statens vegvesen sine nettsider. Det er uklart når dette ble forsøkt gjort, eller hvorfor du ikke fikk til å avregistrere kjøretøyet digitalt. Du har forklart at det må skyldes en teknisk feil, men det er ikke mulig for oss å vurdere ut fra den fremlagte dokumentasjonen.

Ifølge TFFAuto er kjøretøyet fortsatt registrert og forsikringspliktig. Det er altså ikke registrert at kjøretøyet ble avregistrert i september eller senere. Forsikringen gikk til opphør 23.10.22.

Da det ikke er sannsynliggjort at opplysningene i TFFAuto er feil, kan gebyr som utgangspunkt ilegges for den uforsikrede perioden. Dersom kjøretøyet fortsatt ikke er avregistrert, bør du snarest mulig ordne opp i dette for å hindre ytterligere gebyrileggelse.

Du har videre anført at gebyret ikke kan ilegges da kjøretøyet ikke var/er i bruk.

Plikten til å forsikre kjøretøy er regulert i bilansvarslova § 15. Første punktum i bestemmelsen er en kobling til registreringsreglene. Det gjelder etter denne bestemmelsen forsikringsplikt for motorvogn som er registrert eller skulle vært registrert eller hatt kjennemerke etter vegtrafikkloven.

Det er i fast nemndspraksis fra Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) slått fast at det ikke er av betydning for forsikringsplikten for registrerte kjøretøy hvorvidt kjøretøyet er i bruk eller ikke, se blant annet avgjørelse FinKN 2019-751. Slike forhold er utenfor myndighetenes kontroll, med andre ord har ikke Statens vegvesen mulighet til å vite når et kjøretøy ikke er i bruk.

Gebyret vil derfor ikke bortfalle som følge av at det ikke var/er i bruk. Vilkårene for å legge gebyr for uforsikret kjøretøy etter bilansvarsloven § 17 a, jf. gebyrforskriften § 4 og § 5 er oppfylt.

Vilkårene for å gi dispensasjon (hel eller delvis ettergivelse/reduksjon av gebyret)

Som utgangspunkt fremstår gebyret å være korrekt ilagt. Under vil vi vurdere om det likevel foreligger forhold i saken som tilsier at gebyret helt eller delvis bør ettergis.

Du har anført at gebyret må ettergis fordi du er syk og at din livssituasjon er svekket. Slik vi forstår deg førte din sykdom til at du ikke fikk levert inn skiltene fysisk ved trafikkstasjon. Videre har du anført at du hadde problemer med mobiltelefonen din. Du finner det også urimelig at du skal bli ilagt gebyr for et kjøretøy som er forsøkt avregistrert.

Vi vil i det følgende vurdere om forholdene over hver for seg eller samlet sett gir grunnlag for hel eller delvis reduksjon av gebyret. Regler om dispensasjon er inntatt i bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9. Det følger av bestemmelsene at gebyret kan ettergis helt eller delvis. Forutsetningen for ettergivelse er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

Nemnda har i FinKN 2020-189 uttalt følgende om utgangspunktet for vurderingen:

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt. 15.10 at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Alt som den forsikringspliktige selv har kunnet påvirke anses som kontrollerbart. Departementet uttaler videre at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger forhold utenfor den forsikringspliktiges forhold, påhviler den som påberoper seg en slik omstendighet.

Terskelen er høy, og at det skal altså svært mye til for å ettergi et gebyrkrav helt eller delvis.

Slik vi forstår din klage var du av den oppfatning at kjøretøyet var avregistrert da forsikringen gikk til opphør den 23.10.22. Det er noe uklart om du mener at forsikringsselskapet ikke avsluttet forsikringen korrekt. Dette spørsmålet har imidlertid sekretariatet for Finansklagenemnda tatt stilling til i sak med vår.ref: XX. Sekretariatet kom til at forsikringsforetaket Fremtind hadde avsluttet forsikringsavtalen korrekt etter forsikringsavtaleloven § 5-2. Det er derfor ikke grunnlag for å ettergi gebyret som følge av forhold knyttet til forsikringens opphør.

For å unngå gebyrileggelsen kunne du ha sjekket om kjøretøyet faktisk ble avregistrert da du forsøkte å gjøre dette digitalt. Informasjon om et kjøretøys registreringsforhold er tilgjengelig på Statens vegvesen sin nettside om kjøretøyopplysninger. Det var derfor innenfor din kontroll å sjekke om kjøretøyet fortsatt var forsikringspliktig før du lot forsikringsavtalen gå til opphør. Du kunne også på nytt ha forsøkt å avregistrere kjøretøyet digitalt, alternativt kunne du ha levert inn skiltene til Statens vegvesen. På denne måten ville du ha unngått gebyrileggelse.

Du kunne også ha unngått store deler av gebyrileggelsen ved å foreta ovennevnte handlinger da du mottok SMS fra Trafikksforsikringsforeningen den 29.10.22, og senere i november og desember. På disse tidspunktene må du ha forstått at kjøretøyet ikke var avregistrert. Det lå da innenfor din kontroll å ordne opp i forholdet ved å avregistrere det, eller tegne ny forsikring.

Det forhold at sykdom har virket inn og gjort det vanskelig å foreta seg det som er nødvendig for å hindre at det påløper gebyr, har ikke blitt ansett som tilstrekkelig til å fritta for gebyrplikt, jf. avgjørelse FinKN 2019-218. Dispensasjon forutsetter at det legges frem dokumentasjon som tilsier at man som følge av helsemessige forhold har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påligger en eier av et kjøretøy, for eksempel fordi man har vært innlagt på sykehus, jf. FinKN 2020- 514. Det skal derfor svært mye til for at sykdom kan lede til dispensasjon.

Vi kan dessverre ikke se at du i denne saken har fremlagt dokumentasjon som tilsier at du som følge av medisinske forhold har vært ute av stand til å overholde forsikringsplikten ved å tegne forsikring, eller ved å avregistrere kjøretøyet.

Uansett fremstår det som om du har hatt handlingsalternativer som du kunne ha benyttet deg av for å unngå gebyrileggelsen. Du kunne som nevnt ha forsøkt på nytt å avregistrere kjøretøyet digitalt, eller levert inn skiltene per post, dersom det ikke var mulig å dra til en trafikkstasjon. Som et siste alternativ kunne du ha fortsatt å betale forsikringspremien frem til du var sikker på at kjøretøyet faktisk var avregistrert. Dersom du lot forsikringen gå til opphør fordi du trodde at kjøretøyet var avregistrert, var det en risiko du selv tok, og som du må bære ansvaret for.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har i en rekke avgjørelser uttalt at eier av et uforsikret kjøretøy må bære ansvaret og betale det ilagte gebyret dersom eier ikke benytter seg av en av de valgmulighetene han har for å unngå å komme i en situasjon hvor kjøretøyet blir stående uforsikret slik at det påløper gebyr, se bl.a. FinKN 2019-630.

Avslutningsvis vil vi vise til at reglene om dispensasjon skal praktiseres strengt, bl.a. for å ivareta likebehandlingshensyn. I forarbeidene ble det også fremhevet at det ikke er av betydning om den ansvarlige kan bebreides eller ikke. Det avgjørende er om årsaken til den uforsikrede perioden skyldes forhold utenfor din kontroll. I ditt tilfelle kan vi ikke se at det er tilfelle.

Etter dette har vi kommet til at bruddet på forsikringsplikten ikke skyldes forhold som lå utenfor din kontroll. Gebyret kan derfor ikke ettergis, jf. bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Klagers forhold til eget forsikringsselskap er behandlet for seg, men har så langt ikke ført til noe resultat i favør av klager.

Forsikringsforholdet opphørte som følge av mislighold, og klager er gjort oppmerksom på dette, og at gebyr påløper både av forsikringsselskapet og av Trafikkforsikringsforeningen. Sistnevnte varslet klager både på SMS og e-post 29.10.22, og klager fikk tilsendt krav om betaling av gebyr den 31.10.22.

Varslingen om gebyr er i tråd med bestemmelsen i gebyrforskriften § 6.

Det er ikke lett å forstå hva klager konkret anfører som grunnlag for at gebyret skal bortfalle, men hun har opplyst at kjøretøyet ikke har vært i bruk på lang tid. Selv om dette selvsagt reduserer muligheten for å volde skade betraktelig, er det ikke avgjørende for forsikringsplikten og den tilknyttede gebyrplikten. Forsikringsplikten er utelukkende knyttet til registreringsreglene. Det fremgår av bilansvarslova § 15 at kjøretøy som er eller skulle vært registrert, skal forsikres av eieren.

Klager har også opplyst at hun flere ganger har forsøkt å avregistrere kjøretøyet elektronisk, men at dette ikke har lyktes. Det er imidlertid eier som har det fulle ansvar for at avregistrering finner sted. Det kan gjøres ved at skiltene leveres inn på en trafikkstasjon, eller at skiltene sendes i posten. I sistnevnte tilfelle vil avregistrering skje med virkning fra postleggingsdatoen. Kjøretøyet står etter det opplyste fortsatt registrert på klager, og det påløper derfor fortsatt gebyr.

Sekretariatet har også vurdert om det er grunnlag for å dispensere helt eller delvis fra det ilagte gebyret.

Nemnda er enig med sekretariatet både når det gjelder den generelle forståelse av dispensasjonsadgangen og om at den konkrete vurderingen av sakens opplysninger ikke gir grunnlag for dispensasjon. Det gjelder både forhold knyttet til påstått sykdom og problemer knyttet til avregistrering.

Når det spesielt gjelder sykdom, skal det svært mye til for at det skal lede til dispensasjon. Dette blant annet fordi betaling av løpende forpliktelser i dag på enkle måter kan ordnes uten særlig personlig involvering ved den enkelte termins forfall.

Slik nemnda forstår klager opplever hun seg selv som nokså hjelpeløs i en digital verden. Dette sammen med helsemessige utfordringer tilsier etter nemndas syn at Trafikkforsikringsforeningen nærmere vurderer saken i lys av uttalelsene i forarbeidene om at foreningen utover dispensasjonsregelen "i særlig enkelttilfeller" kan ettergi hele eller deler av kravet, og at det også er adgang til å lempe kravet ut fra "rene innfordringsmessige hensyn".

Klager plikter etter dette å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).